

100 év könyvtár

A Kenézy-villából az Élettudományi épületbe – könyvtár az orvosi karon

A Debrecei Egyetem Könyvtára a világháború derekán jött létre, ami igen „kalandos” utat jelölt ki az éppen 100 éve alapított intézmény számára. A könyvtár főépületbe költözése egy majd’ 17 évig tartó ideiglenes állapotnak vetett véget 1933-ban. Az itt található Bölcsészettudományi és Természettudományi Könyvtár azóta is ezen az impozáns, sajátos atmoszférájú helyen várja olvasóit. A 2001-ben létrejött DEENK könyvtárai közül több hasonlóan izgalmas és tartalmas múltat tudhat maga mögött. Most induló cikksorozatunkban a DEENK egyes könyvtárai történetének legérdekesebb fejezetéből válogatunk. Elsőként az önálló orvosi könyvtár csaknem hat évtizedes történetével ismerkedhetünk meg.

1918-ban ünnepélyes keretek között megalakult orvosi kar nem létesített központi kari könyvtárat, de a folyamatosan épülő klinikákon tágas, szép bútorzatú tanszéki könyvtárak jöttek létre, jelentős gyűjteménnyel. Az önálló könyvtár igénye ennek ellenére már igen korán felmerült. Egy 1922-es tanácskozáson a kar vezetése határozottan kiemelte, hogy a szakirodalmi igények kielégítésére önálló kari könyvtár létrehozását kell szorgalmazni. Az elképzelést megvalósítani azonban csak közel három évtizeddel később, 1947-ben sikerült.

A Kenézy-villa – ideiglenesen kijelölve

Az egyetemi átalakítások kapujában született határozat az orvosi kar könyvtár megszervezésével Törő Imre anatómusprofesszort bízta meg. Törő feladata nem volt egyszerű, hiszen sem helyiség, sem személyzet nem állt rendelkezésre. Több lehetőség felvetése után az induló könyvtár átmenetileg az Anatómiai

Intézet könyvtárában kapott helyet és egy nyelveket jól beszélő munkatársat. Két évvel később, 1949-ben költözött át Kenézy Gyula professor egykori villájának két földszinti szobájába, és ekkor határoztak arról is, hogy hivatalosan felveszi az egyetem létrehozásában elévülhetetlen érdemeket szerzett professor nevével: megszületett a Kenézy Könyvtár. Az ezután következő két évtizedet a „lassú fejlődés és fokozatos térfoglalás” korszakának nevezhetjük. A kétszintes, pincével együtt 730 m²-es villának ugyanis több lakója is volt akkoriban: a nagyobbik részében professorok laktak, de ideköltözött a megalakult Marxista Intézet, és egy ideig óvodaként is funkcionált. Külön érdekesség, hogy Csokonai adó néven az egyik üres helyiségbe korszerű stúdió települt, amely szép zenével szórakoztatta a betegeket és a dolgozókat. A haladó szellemű stúdiót 1956 után számolták fel.

Központi Kenézy könyvtár

A könyvtár 1971-ben önálló szervezeti egységgé vált, központi hatáskörrel, amivel egy időben jelentős területbővítés is történt. 1972-ben felavatták az új emeleti részt, ahol kurrensfolyóirat-olvasó, oktatóklub, munkaszobák és a szociális helyiségek kaptak otthont. A földszinten maradt a hallgatói olvasó, a kölcsönző és az általános tájékoztatás. A villa teljes „elfoglalására” végül 1981-ben került sor, amikor az egyetem kizárólagosan a könyvtár céljaira bocsátotta az épületet. Ezzel együtt a kor könyvtárszakmai szempontjainak meg-

felelő, jelentős átalakítás is kezdődött, amely 1983-ban fejeződött be. A pincében kapott helyet egy modern, 80 000 kötet befogadására alkalmas tömör raktár, a reprográfiai szolgálat, valamint a kibővített könyvkötészet. A földszintre került minden olvasóterem, azzal a céllal, hogy jobb hozzáférést biztosítsanak a gazdag folyóirat-gyűjteményhez. 1994-ben egy modern számítógépes kutató/oktatótermet alakítottak ki, terminálokkal és multimédia-munka állomásokkal. A fejlesztést az új típusú könyvtári szolgáltatások biztosítására és az akkor újdonságnak számító, tantervbe beépített „könyvtárhasználati órák” tartására igazítva végezték.

A 21. század kihívásai

Ezek a beruházások mutatták, hogy az orvosegyetem számára fontos volt a korszerű könyvtári szolgáltatások biztosítása, de az is nyilvánvalóvá vált, hogy ez az infrastruktúra hosszú távon nem fog megfelelni a gyorsuló ütemű elvárásoknak és a közelgő 21. század igényeinek. Ezért már az 1990-es évektől kezdve felmerültek egy új könyvtár létesítésének tervei, melyek végül tíz év várakozás után realizálódtak. A 2006-ban átadott élettudományi épület könyvtári szárnyában az orvostudományi mellett a biológia és kémia szakgyűjtemények is helyet kaptak. A költözéssel az orvosi gyűjteményt több mint 50 évig őrző Kenézy-villa funkciója is megváltozott, de a Kenézy Élettudományi Könyvtár nevében tovább él a fél évszázados kapcsolat emléke.

Az Egyetemi Életben eddig megjelent cikkeink elérhetők a DEA-ban.